

nok er trediedagens berettigelse måske netop disse kapitler, der for de mindre kendte arter giver en glimrende oversigt.

Billedmaterialet er af noget svingende kvalitet. Mange billeder var med allerede i 1959-udgaven og virker i dag forældede. Skægt er dog det »nye« billedside 111, når man sammenligner det med Frank Willes tilsvarende for den grønlandske Havørn. Det viser en Flodørn, der padler ind til land med sit bytte ved at bruge vingerne som årer.

Jørgen Bent Thomsen

SEIDENSCHWANZ, WASSERAMSEL, ZAUNKÖNIG U.A.

Hans Bub. Kennzeichen und Mauser europäischer Singvögel, 3. Teil. Neue Brehm-Bücherei 550. 200 sider, 72 s/h fotos, talrige illustrationer, hft. A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt, 1984. Pris M 24,20.

Nu foreligger tredje bind af tyskeren Hans Bub's »Kennzeichen und Mauser europäischer Singvögel«. De to første bind i serien er kort anmeldt i DOFT 76: 167-168, 1982. Dette bind omhandler arts-, køns- og aldersbestemmelse af Silkehale, Vandstær, Gærdesmutte, jernspurve, fuglekonger og sangere af slægterne *Hippolais* og *Phylloscopus*.

Omtalen af de enkelte arter og racer er udført med ægte tysk grundighed, og indeholder i komprimeret form en mængde information, særdeles detaljeret og meget omfangsrigt. For eksempel behandles der på 80 sider 11 *Phylloscopus*-arter, med omtale af over 30 racer!

For hver art gennemgås den geografiske variation, artskendetegn, hale/vinge-index, racekendetegn, vingelængder, tolkning af vingemål, ynglebiologi, fældning, slægtsforhold, aldersbestemmelse, kranieforbedning og litteratur!

Udover den under hver art omtalte litteratur findes der bag i bindet 13 tætskrevne sider litteraturfortegnelse.

Man bliver unægteligt imponeret over den enorme mængde information, der her er samlet, og selvom de er ret svært tilgængelige, må bindene stærkt anbefales, specielt som supplement til den nye udgave af »Svensson«. Dog ikke til feltbrug, men til bibliotekerne på ringmærkningsstationerne, og til andet godtfolk med en udvidet interesse i småfuglebestemmelse.

Peter Lyngs

SEASONAL MOVEMENTS OF SUMMER MIGRANTS

Nick Riddiford & Peter Findley. 84 sider, adskillige diagrammer, hft. BTO Guide 18, British Trust for Ornithology, Tring, 1981. Pris £ 1,75.

Formålet med denne BTO guide er at præsentere forårs- og efterårstrækkets forløb for nogle udvalgte arter

(38), der er »sommergæster« i Storbritannien. Hovedvægten er lagt på småfugle.

I introduktionen gives en kort historisk redegørelse for trækforskningen på De britiske Øer, og materialets anvendelse og anvendelighed diskuteres.

Hos samtlige arter er observationsmaterialet samlet fra de ni vigtigste fuglestationer langs kysten fra Fair Isle østom til Calf of Man. Materialet er opstillet logaritmisk i søjlediagrammer i 10-dages perioder fra marts til november. Ekstremt tidlige og sene observationer er stort set ikke medtaget, men findes i »BTO Guide to Early and Late Dates«, der kompletterer denne guide. For de talrigeste arter er der brugt materiale fra en 5-årig periode (1974-78), for de mere fåtalige en 10- eller 15-årig periode. For hver art er diagrammerne fra de ni stationer ledsaget af en side tekst, hvor resultaterne diskuteres.

»Seasonal Movements of Summer Migrants« er spændende, hvis man er interesseret i de nordeuropæiske (små)fugles fænologi. Men nok mest fordi, det er det nemmest tilgængelige (og stort set eneste) arbejde af denne art. Personligt har jeg bl.a. svært ved at kapere den logaritmiske fremstilling af diagrammerne, og savner en lidt mere præcis tidsangivelse, f.eks. ved hjælp af mediantatoer for de enkelte fuglestationer.

Peter Lyngs

Også modtaget:

Sven Blomqvist: Bibliography of the Genera *Calidris* and *Limicola*. 104 sider. Rapport fra Ottenby Fuglestation nr. 3. Pris Skr. 45,-.

Sven Blomqvist: Bibliography of the Genus *Phalaropus*. 28 sider. Rapport fra Ottenby Fuglestation nr. 4. Pris Skr. 25,-.

To meget omfattende litteratursamlinger dækkende henholdsvis 1364 publikationer om rylere og Kærlober, og 394 om svømmesnepper. Overordentligt nyttige for alle som arbejder seriøst med disse artsgrupper. Priserne indbefatter porto og ekspedition, og rapporterne bestilles ved at indsætte beløbet på postgiro 46 03 22 - 1, Ottenby fuglestations rapportserie, Sverige, med angivelse af ønskede titler.

Alan H. Brush & George A. Clark, Jr. (eds): Perspectives in Ornithology. Essays presented for the Centennial of The American Ornithologists' Union. 560 sider, indb. Cambridge University Press, 1983. Pris £ 20,00 eller \$ 29,95.

Festskrift udgivet i anledning af den amerikanske ornitologiske unions 100 års jubilæum i september 1983 (se andetsteds i bladet). Skriftet indeholder 13 lange oversigtsartikler over nogle af de væsentligste emner indenfor moderne ornitologi med efterfølgende kommentarer af andre forfattere.

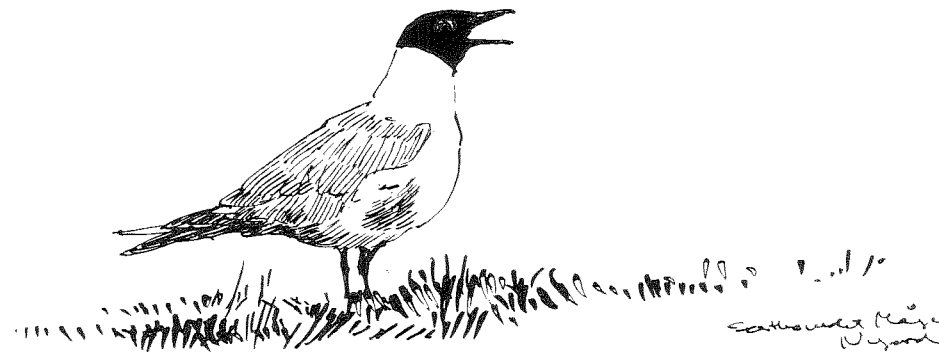
Paul Gérodet, Claude Guex & Michel Maire: Les Oiseaux Nicheurs du Canton de Genève. 351 sider, talrige illustrationer, hft. Muséum de Genève, 1983. Pris ikke oplyst.

Atlasbog med angivelse af størrelseskategorier af antallene af ynglende par indenfor hvert kvadrat i Geneve-kantonen i Schweiz.

Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1981

BENT BØGGILD PEDERSEN

(With an English summary: Report from the rarities committee for 1981)

INDLEDNING

Sjældenhedsudvalget (SU) bringer hermed sin rapport over godkendte forekomster af sjældne arter og racer, som udvalget modtog til behandling i 1981.

I 1981 modtog udvalget 292 sager, hvoraf 199 er godkendt og 70 forkastet. 12 sager krævede ikke udvalgets behandling, og 11 er endnu ikke færdigbehandlet. Blandt de godkendte iagttagelser var der 2 førsteforekomster for Danmark, nemlig Citronvipstjert *Motacilla citreola* og Alpekrage *Pyrhocorax pyrrhocorax*. Sidstnævnte må anses for at være undsluppet fra fangenskab. Færøerne havde ikke mindre end 6 førsteforekomster, nemlig Blåvinget And *Anas discors*, Præriemåge *Larus pipixcan*, Splitterne *Sterna sandvicensis*, Skovpiber *Anthus trivialis*, Gulbug *Hippolais icterina* og Sortstrubet Sanger *Sylvia rueppelli*. En forøget ornitologisk aktivitet på Færøerne, ikke mindst uden for sommermånederne, er nok årsag til dette høje antal førsteforekomster. Grønland havde 2 førsteforekomster, nemlig Tyknæbbet Dværgryle *Calidris pusilla* og Tinksmed *Tringa glareola*.

Rækkefølgen i den systematiske fortegnelse over godkendte forekomster er efter Voous (1977). Forekomster fra Færøerne og Grønland

er samlet sidst i denne fortegnelse. Rapportens regionsinddeling fremgår af Fig. 1. Hvor antal ikke er nævnt, er der tale om én fugl. 1K betyder 1. kalenderår d.v.s. en fugl indtil første nytårsskifte efter klækningen. 2K betyder 2. kalenderår, o.s.v.

David Boertmann, Steen Christensen, Per Schiermarcher Hansen, Knud Pedersen og Stefan Pihl takkes for gennemlæsning af manuskriptet.

HVILKE FOREKOMSTER BEHANDLER SU?

Visse forekomster skal godkendes af SU, inden offentliggørelse kan ske i DOF's publikationer. Derigennem sikres, at vor viden om sjældne fugles forekomst i landet bliver så velunderbygget og pålidelig som mulig. SU skal således behandle

- 1) nye arter/racer for landet
- 2) arter/racer på SU-listen
- 3) nye og sjældne yngleforekomster
- 4) usædvanlige forekomster på Færøerne og Grønland
- 5) øvrige usædvanlige forekomster så som masseoptræden af arter, der normalt forekommer i ringe antal, eller forekomster fra utraditionelle landsdele eller usædvanlige årstider.

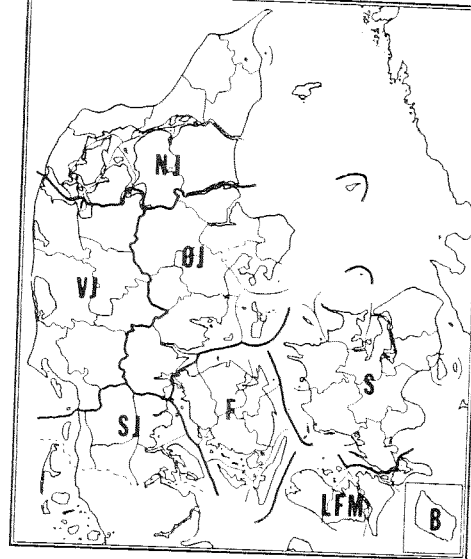

Fig. 1. SU's regionsinddeling af Danmark.
The geographical regions of Denmark used in this report.

Den seneste SU-liste er offentliggjort i Fugle (Pedersen 1984) og havde følgende ændringer: 7 arter var nye på listen, nemlig Dværgørn *Hieraaetus pennatus*, Sibirisk Hjejle *Phuvalis (dominica) fulva*, Indisk Skovpiber *Anthus hodgsoni*, Citronvipstjert, Spottesanger *Hippolais polyglotta*, Brun Løvsanger *Phylloscopus fusca-tus* og Ørkendompap *Bucanetes githagineus*. Desuden var Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyaneula* atter sat på SU-listen på grund af racens sjældenhed. Følgende arter udgik af SU-listen fra og med 1983: Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus* (racen *mauretanicus* skal dog stadig forelægges SU), Sabinemåge *Larus sabini* (dog kun Skagen og Jyllands vestkyst i september-november, øvrige fund skal stadig forelægges) og Pungmejse *Remiz pendulinus*.

Efter offentliggørelsen af SU-listen er Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* og Ellekrage *Coracias garrulus* ligeledes genoptaget på SU-listen. Begge arter er sjældne og Topskarven til-lige vanskelig at bestemme.

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla* er sjælden i store dele af landet og endvidere van-skelig at bestemme. Arten blev derfor i 1981 genoptaget på SU-listen (Pedersen 1981); galdt dog ikke fund fra Sønderjylland. Siden har ud-valget behandlet mange rapporter om arten og har på grundlag af disse besluttet, at fund fra

merdragt trk. NNO, A. Østerby. 12.5., Skagens Gren (NJ), adult i sommerdragt trk. N, J. Lil-leør. 25.5., Storklit, Gl. Skagen (NJ), adult i sommerdragt trk. NV, P.A.F. Rasmussen.

1981: 7.2., Indvindingen S for Ribe Kammer-sluse (VJ), adult i vinterdragt eller ungfugl, N. Rattenborg og T. Bregnballe.
De seneste års iagttagelser viser, at Hvidnæbbet Lom er mere hyppig end tidligere antaget (Pedersen 1980). I årene 1975-1981 foreligger der 27 godkendte fund af Hvidnæbbet Lom og 31 af Islom. Hovedparten af fun-dene er gjort langs Nordjyllands kyster (22 Hvidnæb-bede Lommer og 29 Islommer), de fleste ved Skagen (17 resp. 22).

SYSTEMATISK FORTEGNELSE OVER GODKENDTE FOREKOMSTER

Islom *Gavia immer*

1980: 27.4., Rubjerg Knude (NJ), 2 adulte i sommerdragt trk. NNO kl. 09.40 resp. 12.40, A. Østerby og P.A.F. Rasmussen. 17.5., Ru-bjerg Knude (NJ), adult i sommerdragt trk. NNO, A. Østerby. 10.9., Bulbjerg (NJ), adult i sommerdragt trk. V, A. Rosendal. 19.10., Hvide Sande (VJ), adult i sommerdragt trk. N, E. Enevoldsen og A.S. Frich m.fl.

1981: 27.3., Rubjerg Knude (NJ), adult i som-merdragt trk. NNO, A. Østerby og H. Skov. 9.5.-4.6., Halk Nor SØ for Haderslev (SJ), 2K, M.S. Lemke og H.S. Jensen m.fl. 10.5., Skagen Nordstrand (NJ), adult i sommerdragt trk. Ø, K. Pedersen og S. Christensen m.fl. 10.5., Ska-gen Nordstrand (NJ), immature trk. Ø, K. Pe-dersen og S. Christensen m.fl. 15.5., Skagen Nordstrand (NJ), adult i sommerdragt mod Ø, K. Pedersen og S. Christensen m.fl. 16.5., Ska-gen Nordstrand (NJ), adult i sommerdragt trk. Ø, K. Pedersen og S. Christensen m.fl. 16.5., Skagens Gren (NJ), adult i sommerdragt trk. N, J. Lilleør. 17.5., Skagens Gren (NJ), adult i sommerdragt trk. N, J. Lilleør. 6.11., Skagens Gren (NJ), 1K, K. Pedersen.

Af 16 forårsfund i årene 1975-1981 er ikke mindre end 15 fra 1980 (7) og 1981 (8). Se i øvrigt kommentaren under Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*.

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

1972: 3.3., nær Aså Strand (NJ), 2K oliedræbt, meddelt af T. Duch.

1973: 24.4., Skagen Nordstrand (NJ), adult i sommerdragt trk. Ø., D. Boertmann og E. Kramshøj.

1975: 6.10., Skagens Gren (NJ), adult ♀ i som-merdragt skudt, meddelt af T. Duch.

1980: 27.4., Rubjerg Knude (NJ), adult i som-

merdragt trk. NNO, A. Østerby. 12.5., Skagens Gren (NJ), adult i sommerdragt trk. N, J. Lil-leør. 25.5., Storklit, Gl. Skagen (NJ), adult i sommerdragt trk. NV, P.A.F. Rasmussen.

1981: 7.2., Indvindingen S for Ribe Kammer-sluse (VJ), adult i vinterdragt eller ungfugl, N. Rattenborg og T. Bregnballe.

De seneste års iagttagelser viser, at Hvidnæbbet Lom er mere hyppig end tidligere antaget (Pedersen 1980). I årene 1975-1981 foreligger der 27 godkendte fund af Hvidnæbbet Lom og 31 af Islom. Hovedparten af fun-dene er gjort langs Nordjyllands kyster (22 Hvidnæb-bede Lommer og 29 Islommer), de fleste ved Skagen (17 resp. 22).

Fundenes fordeling på måneder er:

	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun.
Islom			1	3	12	
Hvidnæbbet Lom	1	1	2	6	8	
	Jul.	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Islom			1	10	4	
Hvidnæbbet Lom		1		8		

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea*

1981: 6.11., Korshage, Rørvig (S), trk. NV, E.V. Rasmussen.

5. danske fund; det første uden for den jyske vestkyst.

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*

1968: 31.7., Blåvands Huk (VJ), trk. S, K. Pe-dersen og H. Noer m.fl.

1971: 13.10., Blåvands Huk (VJ), trk. N, E.V. Rasmussen og B. Rasmussen.

1973: 25.10., Korshage, Rørvig (S), 3 trk. NV, E.V. Rasmussen.

1975: 10.9., Blåvands Huk (VJ), trk. S, B. Ja-kobsen.

1977: 15.8., Ølsemagle Revle (S), trk. N, S. Christensen og A. Bühring.

1980: 18.10., Hvide Sande (VJ), 2 trk. N, E. Enevoldsen og P.J. Petersen. 20.11., Blåvands Huk (VJ), trk. S, B. Jakobsen.

1981: 13.6., Korshage, Rørvig (S), trk. NV, E.V. Rasmussen og J.H. Christiansen. 21.7., Skagens Gren (NJ), trk. NØ, P.A.F. Rasmus-sen. 12.10., Gilleleje (S), trk. V, J. Hornskov.

Fuglen fra 1968 ved Blåvands Huk havde visse karakterer, der pegede på racen *mauretanicus*, men en sikker racebestemmelse kan ikke ac-cepteres. Forekomsten blev af Noer & Søren-sen (1974) offentliggjort som tilhørende racen *mauretanicus*, og datoen blev fejlagtigt anført

som 30.7.1968. Det blev endvidere antydnet, at bestemmelsen var blevet godkendt af SU, som imidlertid først fik forekomsten forelagt i 1980.

De øvrige iagttagelser må alle henregnes til nominatracen.

Nathejre *Nycticorax nycticorax*

1981: 24.5.-27.5., Reservatet ved Skagen Nord-strand (NJ), 3K, B. Bertel m.fl.

10. danske fund. I årene 1966-1981 er arten truffet 6 gange, hver gang i perioden medio maj - primo juni.

Silkehejre *Egretta garzetta*

1978: 10.6., Glænø Skov - Ormø, Holsteinborg Nor (S), adult i sommerdragt, G. Larsen.

1981: 29.5., Sandholm, Basnæs Nor (S), adult i sommerdragt, B.M. Sørensen. 30.5., Nyord (LFM), I. Olsen og H. Meilstrup. 9.6. eller 10.6. og 12.6., Broens Odde - Snogebæk Havn (B), G. Lind og J. Hørberg. 19.6., Ulvshale Nord-strand (LFM), adult i sommerdragt, K. Scot-win og A. Prieme.

Fundene i 1981 drejer sig måske om kun 2 in-divider. Iagttagelserne på Nyord og Ulvshale er antageligt af samme fugl. I den mellemliggende periode sås arten 3 steder i Skåne, Krankesjön 7.6. og Falsterbo-halvøen 2 steder 8.6. resp. 11.-13.6. (Walinder 1982).

Sølvhejre *Egretta alba*

1981: 4.6.-22.8., Bygholmengen, Vejlerne (NJ), B. Jakobsen, G.T. Wæhrens og V. Larsen m.fl. 15.8., Vørsø Kalv, Horsens Fjord (ØJ), K. Hal-berg og J. Eskildsen.

Skkestork *Platalea leucorodia*

1981: 19.4., Ormø, Holsteinborg Nor (S), adult i sommerdragt, G. Larsen.

Arten er sjælden på Øerne. I perioden 1900-1971 sås i Danmark ca. 600 Skkestørke fordelt på 174 observa-tioner. Af disse var blot 7 iagttagelser fra Øerne (Fyn 3, Sjælland 2 og Møn 2) (Kortegaard 1973). Efter 1971 har SU godkendt 3 fund fra Øerne (Møn, Lolland og Sjælland).

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

1980: 14.12., Kokkehuse, Basnæs Nor (S), B.M. Sørensen.

3. danske forekomst af denne race fra Ruslands og Vestsibiriens tundra. I Europa overvintrer racen for-trinsvis i SØ-lige Mellemeuropa (Tjekkoslovakiet, Østrig og Ungarn), men også i Holland.

[Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*]

1980: 6.8., Trillen, Høruphav på Als (SJ), B. Nielsen og G. Nielsen.
Fuglen var i selskab med 2 Kortnæbbede Gæs *Anser brachyrhynchus*. Sammenholdes sted og årstid, er det rimeligt at antage, at der for begge arters vedkommende var tale om undslupne fangenskabsfugle. Dette støttes også af den ringe iagttagelsesafstand på kun 25-30 meter.

Dværggås *Anser erythropus*

1980: 29.9., Ulvedybet (NJ), adult, H. Christophersen. 16.11. og 22.11., Lille Vildmose (NJ), adult, T. Lund.
1981: 15.2.-17.2., Kokkehuse, Basnæs Nor (S), adult, B.M. Sørensen. 15.5., Barup, Stubbekøbing (LFM), J. Andersen og S. Haugaard.

Rødhalsed Gås *Branta ruficollis*

1981: 15.4., Værnengene (VJ), F. Petersen og M. Nielsen.
12. danske fund. Nogle af fuglene er rimeligvis undslupne fangenskabsfugle, eksempelvis fund i juli 1943 og august 1969. Arten yngler i Vestsibiriens tundra og overvintrer fortrinsvis omkring Kaspiske Hav og Sortehavet mod vest til Rumænien og Bulgarien. Et mindre antal trækker til landene omkring Nordsøen, især Holland og England. En fugl ringmærket i Holland januar 1972 er genmeldt fra ynglepladserne juni 1974.

Pibeand *Anas penelope*

1981: 30.5., lokalitet hemmeligholdes (S), ♀ med 4 ællinger (3-5 dage gamle), navne på observatører hemmeligholdes.
Meget sjælden som ynglefugl i Danmark.

Blåvinget And *Anas discors*

1981: 5.5. og 16.5., Borreby Mose (S), ♂ i pragtdragt, M. Østergaard resp. J. Frydendahl.
En adult ♂ i pragtdragt, der blev skudt medio april ved Sæby i 1886, er eneste tidligere sikre fund af denne nordamerikanske art (Heilmann & Manniche 1928, Salomonsen 1963).

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

1976: 10.11., Skagens Gren (NJ), subadult ♂ i pragtdragt skudt, meddelt af T. Duch.
4. jyske forekomst. De forrige var fra Sæby-egnen (NJ) 1853, Samsø (ØJ) 1972 og Esbjerg (VJ) 1978, alle adulte ♂.

Stellersand *Polysticta stelleri*

1978: 10.2., Deget ved Frederikshavn (NJ), adult ♂ i pragtdragt oliedræbt, meddelt af T. Duch.

1980-1981: 26.12.1980 - 4.1.1981 og 11.1.1981, Neksø Havn (B), adult ♂ i pragtdragt, N. Kofoed og M. Poulsen m.fl.

1981: 1.1., Korshage, Rørvig (S), adult ♂ i pragtdragt, E.V. Rasmussen. 20.2., Lyngsø Strand S for Sæby (NJ), adult ♂ i pragtdragt oliedræbt, meddelt af T. Duch. 19.10., Gedser Fyr (LFM), 2 ♀ trk. S, K. Nielsen og A.P. Rasmussen.

De 2 jyske fund er de første fra Nordjylland. Der er blot 2 tidligere fund fra Jylland (Ribe-egnen og Blåvands Huk).

Slangeørn *Circus gallicus*

1981: 5.5. og 9.5., Skagen (NJ), antageligt 2K, D.Boertmann, J.B. Bruun, B. Bertel og V. Larsen m.fl.

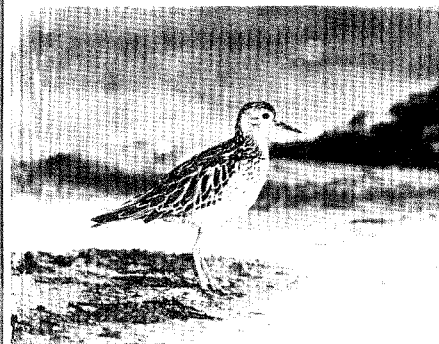
Steppehøg *Circus macrourus*

1981: 18.4.-21.4., Skagen (NJ), 3K ♂, K. Pedersen og B. Kristensen m.fl. 26.4., Skagens Gren (NJ), 2K trk. Ø, N.E. Jensen. 9.5., Skagen (NJ), adult ♀, S. Christensen. 13.5., Skagen (NJ), antageligt 2K, K. Nielsen og J. Pedersen.
Disse 4 fund bringer antallet af fund siden 1963 op på 10. 1 alt 6 fund ved Skagen er alle fra foråret (april-maj), medens 3 af 4 østdanske fund er fra efterårstrækket (juli, august og oktober). Det 4. er fra april.

Steppehøg *Circus macrourus* 2K, Skagens Gren, 26. april 1981. Foto: Niels E. Jensen.
A 2nd calendar year Pallid Harrier, Skagen, 26 April 1981.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina*

1980: 24.5., Busemarke Mose, Bødkermosen og Jydelejet, Møn (LFM), mindst 3K indtrk. ved Busemarke Mose, N.P. Andreasen, P. Rasmussen resp. P.S. Hansen m.fl. 7.9., Gedser Fyr (LFM), subadult, K. Nielsen og J. Nielsen. 20.9., Gerdrup Skov, Skælskør (S), 1K, B.M. Sørensen.

Første danske forårsfund af Prærieløber *Tryngites subruficollis*, Skagens Gren, 30. maj 1981. Foto: Erik Christophersen.
First Danish spring record of Buff-breasted Sandpiper, Skagen, 30 May 1981.

Stor Skrigeørn *Aquila clanga*

1980: 20.9., Borreby Mose - Stignæs (S), 1K trk., B.M. Sørensen. 27.9., Stignæs (S), subadult/adult samt antageligt 1K tiltrk. kl. 17.23 resp. 17.36, B.M. Sørensen og L. Sørensen.
1981: 16.4., Nordskov, Fyns Hoved (F), 2-3K, H.S. Jensen og O. Kristiansen. 17.4., Hellebæk (S), 2 (subadulte)/adulte trk. Ø-ØNØ, S. Christensen m.fl. 17.4., Gjerrild, Djursland (ØJ), 2K trk. NØ, G. Guldvang og H. Pinstrup. 18.4. og 20.4., Skagen (NJ), 2K, K. Pedersen og N.E. Jensen m.fl. 3.11., Gedser Fyr (LFM), 1K, K. Nielsen.
Fuglen ved Gjerrild 17.4.1981 var efter fotografier at dømme samme individ, som dagen efter sås ved Skagen.

Steppeørn *Aquila nipalensis*

1981: 26.5., Skagen (NJ), mindst 3K, S. Christensen og B. Bertel m.fl. 15.10., Gedser Fyr (LFM), mindst 3K, K. Nielsen m.fl.
5. og 6. danske fund. De 6 fund, alle siden 1975, er fra marts, april, maj (2) og oktober (2).

Kejserørn *Aquila heliaca*

1981: 24.8., Stevns Klint (S), 1-4 K indtrk. ved fyret kl. 12.50 (sommertid), B. Netterstrøm.
Antageligt samme fugl sås i Fyledalen i Skåne 29.7.-23.8.1981. Mellem kl. 12.10 og 12.20 (sommertid) den 24.8.1981 sås den på udtræk ved Nabben, Falsterbo (Walinder 1982, M. Ullmann in litt.).
5. danske fund. Fundene er fra ultimo maj-primo juni (2) og august (3).

Lille Tårnfalk *Falco naumanni*

1981: 11.5., Rubjerg Knude (NJ), 3K/(adult) ♂ trk. NNØ, A. Østerby.
4. danske fund. 2 tidligere danske fund var fra Fyn (november 1944, juni 1945) og 1 fra Bornholm (oktober 1956).

Stylteløber *Himantopus himantopus*

1981: 17.7., Tuse Å ved landevejen Holbæk - Nykøbing (S), juvenil, J. Fjeldså.
5. danske fund siden 1963 (1968-1981), hvoraf 4 var på Sjælland.

Prærieløber *Tryngites subruficollis*

1981: 30.5., Skagens Gren (NJ), K. Pedersen, T. Bøgeskov og E. Christophersen m.fl. 8.9., Ølsemagle Revle (S), T. Andersen, J.L. Pedersen og S.K. Rasmussen.
5. og 6. danske fund af denne nordamerikanske art. Fuglen ved Skagen er første danske forårsfund. De øvrige er fra august (3), september (1) og oktober (1).

Snepeklire *Limnodromus griseus/scolopaceus*

1981: 17.4., Kofoeds Enge, Amager (S), vinterdragt, L. Thomas.
5. danske fund af en af disse 2 nordamerikanske arter. Kun det første fund fra august 1894 er artsbestemt, til Langnæbbet Snepeklire *L. scolopaceus*, der tillige yngler i Østsibirien.

Tereklire *Xenus cinereus*

1981: 28.6., Aflandshage (S), B.B. Pedersen, S. Christoffersen og S.K. Rasmussen.
8. danske fund. 4 af fundene er fra Amager (S) med 3 fra en enkelt lokalitet: Aflandshage.

Lille Kjøve *Stercorarius longicaudus*

1980: 8.5., Hvide Sande (VJ), adult, A.S. Frich.
1981: 1.8., Køge Nordstrand (S), adult, T. Andersen. 17.8.-28.8., Skagens Gren (NJ), 2K, K. Pedersen. 4.9.-7.9., Skagens Gren (NJ), 1K lys-type, K. Pedersen og N.E. Jensen.

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

1978: 30.9., 2.10. og 6.10., Skagens Gren (NJ), 1. vinterdragt (1K), S. Christensen.
1980: 25.5., Nyord (LFM), 2 i sommerdragt, begge 3K, par?, stod sammen i koloni af Stormmåge *Larus canus*, P.S. Hansen og C. Frahm. 21.6., Bulbjerg (NJ), 3K i sommerdragt, B. Jakobsen og O. Læssøe.
1981: 15.5., Nedermose, Skagen (NJ), adult i sommerdragt, K. Pedersen, A. Bühring og S.

Christensen. 16.5., Gilbjergoved (S), 2 adulte i sommerdragt trk. Ø, T. Andersen. 30.5., Inddæmmede Areal på Vestamager (S), adult i sommerdragt, E. Hansen og K. Floor. 17.7., Hanstholm Havn (NJ), adult i sommerdragt, L.N. Andersen. 3.9., Roshage ved Hanstholm (NJ), adult i vinterdragt trk. V, A. Bruun. 29.9., Aflandshage (S), adult i fældning til vinterdragt trk. Ø, S. Christoffersen. 4.10., Korshage, Rørvig (S), adult i vinterdragt trk. V, E.V. Rasmussen.

Der foreligger nu en samlet periode på 12 år med årlige fund (1970-1981) med 63 fugle, der fordeler sig således på de enkelte år:

1970	1971	1972	1973	1974	1975
2	5	2	8	10	5
1976	1977	1978	1979	1980	1981
7	5	1	5	5	8

Sabinemåge *Larus sabini*

1980: 13.8., Harboøre Fjord ved Langerhuse (VJ), 1K, M.K. Poulsen. 13.9., Blåvands Huk (VJ), 1K trk. S, D. Boertmann, H.S. Jensen og B. Jakobsen m.fl. 30.12., Rubjerg Knude (NJ), 1K trk. N senere S, A. Østerby og H. Skov. Fuglen ved Langerhuse er den hidtil tidligste danske forekomst, og fuglen ved Rubjerg Knude den hidtil seneste. Ingen Sabinemåger er set i 1981. Sådanne blanke år er sidst indtruffet i 1972 og 1976.

Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*

1980: 18.5., Rubjerg Knude (NJ), 2K trk. N, P.A.F. Rasmussen, H. Skov og A. Østerby. 1981: 9.5., Nedermoste, Skagen (NJ), 2K trk. mod havnen, S. Christensen.

Hvidskægget Terne *Chlidonias hybridus*

1981: 21.5., Kærup Holme, Vejlerne (NJ), R.H. Andersen, H. Christensen og A. Bruun m.fl. 23.5., Klintholm Havn, Møn (LFM), trk. Ø, P.S. Hansen og B. Hemmingsen. 2. og 3. danske forekomst. Den første i 1977 var ligeledes fra ultimo maj.

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

1981: 4.6., Ishøj Strand (S), 2K, T. Andersen. 4.8., Ølseagle Strand (S), 1K, T. Andersen m.fl.

Fuglen fra Ishøj Strand er første dansk forekomst af en fugl i 1. sommerdragt. Denne aldersgruppe er tilsyneladende meget sjælden på vore breddegrader, antageligt fordi næsten alle ungfugle i deres første sommer undlader at trække retur til ynglepladserne med de

gamle fugle, men forbliver i overvintringsområderne eller nær disse i det mindste til deres anden sommer.

Dybbro (1978) kalder arten regelmæssig træk- og sommergæst. Arten blev i 1968 truffet første gang siden 1902. I årene 1968-1981 (14 år) mangler der fund fra 1970, 1973 og 1978. Arten er således ikke helt regelmæssig på årsbasis. Der er 22 fund i de nævnte 14 år, fordelt ligeligt med 11 på forårstrækket (8 år, ult. maj - med. juni) og 11 på efterårstrækket (8 år, ult. juli - ult. sept.), hvorfor arten ikke kan siges at være sommergæst.

Lunde *Fratercula arctica*

1981: 11.10., Gilleleje (S), mindst 2K trk. V, S.A. Linderstrøm og L. Nordbjærg.

Sneugle *Nyctea scandiaca*

1981: 25.3.-4.5., Skagen by og omegn (NJ), immature, K. Pedersen, G.T. Wæhrens og V. Larsen m.fl.

Siden invasionen i vinteren 1961-62 med 13 fugle er der nu 6 fund, set i 1966, 1970, 1972, 1975 (2) og 1981. 4 af fundene var ved Skagen.

Sneugle *Nyctea scandiaca* immature, Skagen, 3. april 1981. Foto: Knud Pedersen.
Immature Snowy Owl, Skagen, 3 April 1981.

Høgeugle *Surnia ulula*

1979: 1.2., Harboøre Tange noget N for Rønland (VJ), N. Eriksen.

3. forekomst siden 1963. Hyppigst er arten truffet øst for Storebælt.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

1979: 14.1.-6.2., Kongelunden (S), B.B. Pedersen samt B. og S. Juhl.

Hærfugl *Upupa epops*

1980: 1.12.-5.12., Engedal 20 km V for Viborg (VJ), S. Andersen m.fl.

Forekomster i december er usædvanlige. Kun 4 tidligere fund er kendt fra denne måned siden 1880, de seneste fra 1968 og 1973 (Salomonsen 1963, Dyck et al. 1970, Rasmussen 1977).

Grønspejle *Picus viridis*

1981: 14.2., Tisvilde Hegn (S), trommende, J. Trock.

Forekomster øst for Storebælt er usædvanlige. SU har tidligere godkendt 3 fund fra Sjælland og 1 fra Falster.

Korttæt Lærke *Calandrella brachydactyla*

1981: 17.9., Saltholm Flakfort (S), E.A. Hansen, A. Jensen og S. Nielsen.

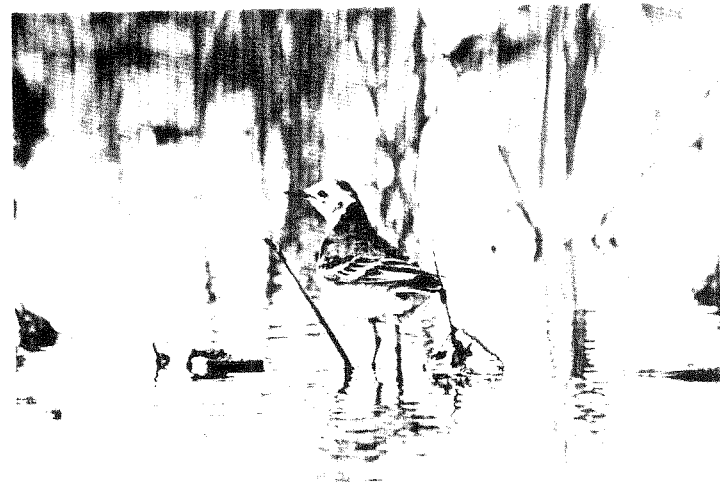
7. danske forekomst. De 6 forrige var fra maj - primo juni (5) og primo november (1).

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

1981: 5.6., Skagens Gren (NJ), 8 med nominatracens karakterer, antageligt 2K, S. Christensen, K. Pedersen og A. Bühring m.fl.

Første danske forekomst af denne fortrinsvis vestsibirske og centralasiatiske art. Med adskillige forekomster i Nordvesteuropa var arten ventet i Danmark, omend et forårsfund var knap så ventet.

Til og med 1981 er der mindst 33 britiske og 49 nordiske fund (Mikkola 1981, Pettersson 1983, Ree 1980, Rogers et al. 1983). Af disse 82 fund er kun 12 fra foråret (flest eller alle maj-juni) med en stigende hyppighed mod øst (England 1, Danmark 1, Norge 1, Sverige 3 og Finland 6). 68 af de 82 fund er fra efteråret (Britiske Øer 31, Norge 6, Sverige 19 og Finland 12), flest september - oktober. 2 fund er fra juli (England, Sverige).

Første danske forekomst af Citronvipstjert *Motacilla citreola*, 8, Skagens Gren, 5. juni 1981. Foto: Knud Pedersen.
The first Danish record of Citrine Wagtail, a male at Skagen, 5 June 1981.

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

1981: 5.5., Blåvands Huk (VJ), nominatracen syngende og ringm., B. Jakobsen og K. Nørsgaard. 6.6., Christiansø (B), nominatracen ringm., P. Lyngs m.fl.

Der er nu 20 fund siden 1935 (1962-1981), heraf 16 i maj, 3 i juni og 1 i august.

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyaneola*

1981: 15.5., Stignæs Vejle (S), 8 syngende, B.M. Sørensen.

Racen udgik af SU-listen fra og med 1974. Udvalget havde indtil da godkendt 8 forekomster (Hansen et al. 1974), alle 8 i april-maj. Racen er nu genoptaget på SU-listen.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

1981: 27.9., Christiansø (B), 1K 8 af racen *maura* eller *stejnegeri* ringm., J. Faldborg og T. Rasmussen.

7. danske forekomst af en af disse racer, der fortrinsvis yngler i Sibirien. 5 af fundene er fra isolerede småøer, Christiansø 4 og Hesselø 1.

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

1980: 26.5., Ellekrattet, Skagens Gren (NJ), syngende, B. Bertel m.fl.

1981: 15.5.-30.5., Damende, Haderslev Dam (SJ), syngende, H.S. Jensen og K. Nielsen. 16.5.-20.5., Fredsted Teglværk, Haderslev Dam (SJ), syngende, H.S. Jensen og K. Nielsen. 18.5.-13.6., Flommen, Sorø (S), syngende, M.W. Andersen og M. Skyum.

Siden 1963 har arten været en næsten regelmæssig gæst i medio maj - juli (32 godkendte ex.) med 1-4 ex.

om året, dog ingen fund i 1964, 1970, 1974 og 1975. Før 1963 var arten ukendt om foråret og sommeren, idet der kun kendtes 3 fyrfaldne fugle fra ultimo august – medio september. Arten er stadig meget sjælden om efteråret med kun 4 fund siden 1930, truffet i 1966, 1974 (2) og 1976, med 5.8. og 21.10. som tidligste resp. seneste dato. Dybbro (1978) kalder arten regelmæssig træk- og sommergæst.

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

1981: 14.5.-21.5., Christiansø (B), ringm. og syngende, P. Lyngs og J. Faldborg. 11.6., Storeklint, Møns Klint (LFM), syngende, E. Hansen. Forekomsten på Christiansø er meget tidlig. Kun én tidligere forekomst, på Bornholm 8.5.1977.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

1980: 24.10., Nr. Lyngvig, Holmsland Klit (VJ), E. Enevoldsen m.fl.

1981: 4.10., Ølseagle Revle (S), T. Andersen, M.F. Jørgensen og B.B. Pedersen m.fl. 18.10., Christiansø (B), 4 ringm., den ene fundet død samme dag, P. Lyngs og J. Faldborg. 23.10., Christiansø (B), ringm., P. Lyngs og J. Faldborg. 4.11., Skagen by (NJ), O. Lou.

Den danske total for denne asiatiske art er herefter 19 ex., alle siden 1968 og alle ultimo september – primo november. De 7 Fuglekongesangere i 1981 er hidtil højeste årsciffer. Den tidligere årsrekord var 3 i 1979. I Sverige og på De Britiske Øer var 1981 ligeledes rekordår med årstotaler på 16 resp. 33 (Rogers et al. 1982, Rogers et al. 1983, Walinder 1982, Pettersson 1983).

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* og Fuglekonge *Regulus regulus*, Christiansø, 23. oktober 1981. Foto: John Faldborg.
Pallas's Warbler and Goldcrest, Christiansø, 23 October 1981.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

1979: 14.10., Nr. Lyngvig Fyr, Holmsland Klit (VJ), A. S. Frich m.fl.

1981: 27.9., Christiansø (B), ringm., J. Faldborg og T. Rasmussen. 1.10., Christiansø (B), ringm., P. Lyngs, J. Faldborg og T. Rasmussen. 4.10., Ellekrattet, Skagens Gren (NJ), O. Lou m.fl. 4.10., Jægersborg Dyrehave (S), B. Klug-Andersen. 6.10., Stignæs Skov (S), ringm., J. Petersen. 9.10., Christiansø (B), ringm., P. Lyngs, J. Faldborg og T. Rasmussen. 9.10.-10.10., Frederiksdal, Furesøen (S), L.B. Rasmussen. 17.10., Pouls Bjerger, Blåvand (VJ), K. Flensted. 24.10., Skagen by (NJ), O. Lou. 28.10., Christiansø (B), ringm., P. Lyngs og J. Faldborg.

2 fund i 1981 blev indsendt for sent til at komme med i denne rapport. Der er således 12 Hvidbrynede Løvsangere i 1981, hvilket er hidtil højeste årsciffer for denne overvejende asiatiske art. Den tidligere årsrekord var 11 i 1967, 2 ex. (1 ringm. og 1 set) ved Blåvand (VJ) den 22.10.1967 (Dyck et al. 1970) skal kun være 1 ex. (ringm.). I Sverige var 1981 ligeledes rekordår med 25 ex. (Walinder 1982, Pettersson 1983).

Schwarz' Løvsanger *Phylloscopus schwarzi*

1981: 19.10., Christiansø (B), ringm., P. Lyngs og J. Faldborg.

2. forekomst i Danmark – og på Christiansø – af denne asiatiske art.

Gransanger *Phylloscopus collybita*

1981: 6.1., Bygholmengen, Vejlerne (NJ), A. Bruun.

Vinterfund er sjældne.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

1980: 6.5., Onsbæk, Rønne (B), ♂, F. Jensen.

1981: 9.5., Finnedalen, Hammeren (B), ♂, F. Jensen. 11.5., Råbjerg Sø (NJ), ♂, P.A.F. Rasmussen. 16.5. og 18.5., Christiansø (B), ♂, P. Lyngs m.fl.

Dybbro (1978) kalder arten regelmæssig trækgæst med 31 fund siden 1963, heraf 10 i 1969. De korrekte tal var 28 fund (25 ♂♂ og 3 ♀♀), heraf 12 (ikke 14) på Christiansø og 5 (ikke 6) på Sjælland. Først med tillæg af en ♂ fra Horsnæs på Møn (Pedersen 1980) kommer totalen for 1969 op på 10. Der er nu 44 fund siden 1963 (43 i maj og 1 i september). Arten er ikke helt regelmæssigt forekommende, idet der mangler fund fra 1963-1967, 1971 og 1975.

Fyrremejse *Parus montanus*

1981: 26.2., Gilbjerg hoved (S), syngende, T. Andersen. 24.6., lokalitet hemmeligholdes (SJ), 2 adulte og et kuld unger, navn på observatør hemmeligholdes.

De adulte sønderjyske fugle havde, som det måtte forventes, karakterer svarende til racen *salicarius*, som ikke tidligere er påvist i Danmark. Ungerne var ikke udflyet for nylig, men en højlydt tigten tydede på, at de stadig blev fodret.

Et ynglefund i Nordsjælland 1977 er eneste tidligere danske forekomst.

Anden danske forekomst af Schwarz' Løvsanger *Phylloscopus schwarzi*, Christiansø, 19. oktober 1981. Foto: John Faldborg.
Second Danish record of Radde's Warbler, Christiansø, 19 October 1981.

[Topmejsen *Parus cristatus*]

1981: 6.8., Vendersgade, København (S), ex. af racen *mitratus* fundet død i rendestenen, skønet død 2 dage forinden, M. Bastian.

Forekomster af Topmejsen på Sjælland er ganske usædvanlige. Ovennævnte udgør faktisk den første dokumenterede forekomst. Racebestemmelsen viser, at fuglen er kommet fra vest eller syd, f.eks. Jylland eller Fyn, evt. Tyskland. Forekomsten er næppe spon-tan. En mulighed er, at fuglen er blevet trafikdræbt, hvorefter liget eksempelvis siddende på bilens kofanger er indslæbt til Sjælland.

Pungmejsen *Remiz pendulinus*

1979: 1.8., Gl. Havdrup Mose (S), ufuldstændig rede fundet, K. Flensted.

1980: 10.5.-ca. 8.6., Grænge Mose (LFM), ♂ ved ufuldstændig rede, H. Rasmussen og H. Lind.

1981: 11.4., Porsemosen (S), B. Klug-Andersen. 17.4., Holten ved Stignæs (S), ♂, B.M. Sørensen. 3.5. og 3.6., Porsemosen (S), L. Braae. 15.5., nær Holten ved Stignæs (S), ♂ og ♀, B.M. Sørensen. 6.6., nær Holten ved Stignæs (S), ♂, B.M. Sørensen. 27.8., Borreby Mose området (S), immature/♀, B.M. Sørensen. 10.9., Tude-åens udløb (S), immature/♀, J.J. Kruse og H. Müller.

Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor*

1981: 22.5., Tipperne (VJ), T. Dybbro og P. Hald-Mortensen.

Rødhovedet Tornskade *Lanius senator*

1981: 18.7., Stignæs (S), adult, B.M. Sørensen.

[Alpekrage *Pyrrhocorax pyrrhocorax*]

1981: 26.9., Vestensøen, Ebeltoft (ØJ), B. Rasmussen.

Første danske forekomst. Arten er udpræget standfugl, hvis nærmeste yngleområder er klippekyster i Wales, Irland og SV-lige Skotland samt bjergområder i Sydeuropa. Iagttagelsen i Danmark er derfor meget overraskende. Det kan næppe være andet end en undsluppen fangenskabsfugl.

Rosenstær *Sturnus roseus*

1981: 19.9., Harboøre Tange (VJ), adult, T. Rasmussen og E.K. Lauridsen.

5. fund siden 1963. De 4 forrige (1966-1979) var alle fra maj, 3 i Jylland og 1 på Christiansø.

Krognæb *Pinicola enucleator*

1981: 1.11., Skagen (NJ), 2K ♂, K. Pedersen og K. Siksne m.fl. 7.11., Gribskov nær Gribsø (S), adult ♂, J. Hornskov.

En fugl ved Skagen oktober 1975 er eneste tidligere fund siden 1963.

[Brunhovedet Værting *Emberiza bruniceps*]

1979: 25.5., Andelbanken, Mandø (VJ), ♂, N. Rattenborg.

4. danske forekomst, der som de forrige næppe er spontan; se f.eks. Anonym (1968). 3 af fundene er langs Vesterhavet medio maj – primo juni. Den 4. fugl er fra Viborg i juli.

FÆRØERNE

Blåvinget And *Anas discors*

1980: 4.11., Tórshavn, immature/♀, S. Sørensen.

Første færøske forekomst af denne nordamerikanske art.

Præriemåge *Larus pipixcan*

1976: 20.5., Føroyabanka/Færøbanken 60 sømil SV for Tórshavn, adult ♂ i sommerdragt fanget og aflivet, meddelt af P. Grandjean og J.-K. Jensen.

Første færøske forekomst af denne art fra Nordamerikas prærier (se Grandjean 1981).

Splitterne *Sterna sandvicensis*

1980: 29.3., Sörvágur bygd, Vágar, adult ♂ i sommerdragt fundet død, meddelt af J.-K. Jensen.

Første færøske forekomst.

Kortnæbbet Lomvie *Uria lomvia*

1976: 12.7., Nólsoyarfjørður, 1 i sommerdragt nyligt skudt, meddelt af J.-K. Jensen.

Sommerforekomster er usædvanlige.

Skovpiber *Anthus trivialis*

1980: 24.9., ved Hoyvik, Tórshavn, S. Sørensen.

Første færøske forekomst. Er utvivlsomt tidligere blevet overset. I en periode med daglige observationer ved Akraberg og Sumba på sydligste Suðuroy i tiden 17.9.-11.10.1982 sås således 20-30 Skovpibere med 11 ex. den 20.9. og 7 ex. den 26.9. som højeste dagscifre (Bloch & Sørensen 1983).

Blåhals *Luscinia svecica*

1981: 1.6., Nólsoy bygd, ♂ i sommerdragt fundet død, meddelt af J.-K. Jensen.

3. færøske forekomst. Fuglen blev fundet i havnen på en fiskerbåd, som dagen før var på fiskeri ca. 12 sømil Ø for Nólsoy. Fuglen havde højst ligget på båden i 2 dage. Fuglen tilhørte en rødpletet race, antageligt nominatracen. Besynderligt nok manglede det sædvanlige sorte bånd hen over brystet.

Misteldrossel *Turdus viscivorus*

1977: 00.9., Nólsoy bygd, fundet død, meddelt af J.-K. Jensen.

3. færøske forekomst.

Gulbug *Hippolais icterina*

1981: 19.6., Klaksvík, syngende, G.T. Wæhrens og V.G. Larsen.

Første færøske forekomst.

Sortstrubet Sanger *Sylvia rueppelli*

1974: medio maj – medio juni, Nólsoy bygd, ♂, J.-K. Jensen og N. á Botni.

Første færøske forekomst. Arten yngler i østlige Middelhavsområde. I Europa uden for Middelhavsområdet er der fund fra Finland juni 1962 (Tolonen 1963, Williamson 1968), Shetlandsøerne august-september 1977 (Martins 1981) og England juni 1979 (Taylor & Campey 1981). Fældningsstadiet på fuglen på Shetlandsøerne antyder, at den som de øvrige er ankommet om foråret og således har oversomret.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

1980: 10.10., Tórshavns gamle kirkegård, S. Sørensen.

6. færøske forekomst.

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

1981: 26.9., Nólsoy bygd, adult ♂, J.-K. Jensen.

4. færøske forekomst.

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

1981: 17.6., Híplingadalur, Borðoy, 2 ynglende par, G.T. Wæhrens og V.G. Larsen. 22.6.-23.6., Barmur, Borðoy, 2 syngende ♂♂, den ene dog kun 23.6., G.T. Wæhrens og V.G. Larsen. Meget sjældent og uregelmæssigt ynglefugl på Færøerne med en bestand på 0-10 par (Bloch & Sørensen 1984).

GRØNLAND

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus*

1980: 28.7., ud for Nunarssuit, Julianehåb kommune, K. Kampp.

5. grønlandske forekomst. Alle er fra farvandene omkring sydlige Grønland. En af forekomsterne var flere fugle set gennem 1½ måned. Arten yngler på den sydlige halvkugle.

Kanadagås *Branta canadensis*

1979: 3.7., Stordal, Disko, Vestgrønland, 1 ynglende par af racen *parvipes*, rede med 6 æg, K. Kampp og R.M. Kristensen.

Denne race er ikke tidligere påvist som ynglefugl i Grønland. Racens normale yngleområde er lav- og subarktiske områder i Alaska og Canada vest for Hudson Bay.

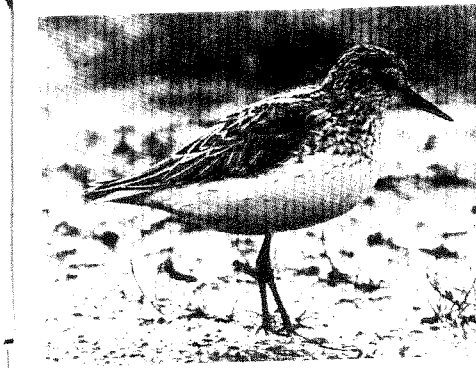
Fløjsand *Melanitta fusca*

1979: 4.7., Nordfjord, Disko, ♀, K. Kampp og R.M. Kristensen.

Tyknæbbet Dværgryle *Calidris pusilla*

1980: 30.6.-13.7., Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, 1 ex., den 3.7. og 12.7. dog 3 ex., alle i sommerdragt, K. Kampp, F. Wille og J.D. Mikkelsen.

Tyknæbbet Dværgryle *Calidris pusilla*, Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, 3. juli 1980. Foto: Kaj Kampp.
Semipalmated Sandpiper, Angissat, Grønne Ejland, Disko Bay, 3 July 1980.

Første grønlandske forekomster. Arten yngler i arktisk Nordamerika, nærmest på Baffin Island.

Hvidrygget Ryle *Calidris fuscicollis*

1980: 30.6.-12.7., Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, 2 i sommerdragt næsten dagligt, K. Kampp, F. Wille og J.D. Mikkelsen.

1981: 6.8., Narssarsuaq, Narssaq kommune, 3 adulte, H. Dissing.

Der foreligger efterhånden 26 fund omfattende omkring 50 individer, alle i Vestgrønland. Arten yngler i arktisk Nordamerika, nærmest på Baffin Island.

Stribet Ryle *Calidris melanotos*

1979: 4.6., Myggbukta (73°30'N/21°56'W), NØ-Grønland, M. Elander og S. Blomqvist.

2. forekomst på Grønlands østkyst. Der er 12 fund på Vestkysten. Arten yngler i arktisk Canada, Alaska og Østsibirien.

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

1980: 2.7., Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, 1 i sommerdragt af racen *arctica* eller *schinzii*, K. Kampp. 4.7.-5.7., Angissat, Grønne Ejland, Disko Bugt, 2 i sommerdragt af racen *pacifica*, K. Kampp, F. Wille og J.D. Mikkelsen.

Racerne *arctica* og *schinzii* yngler begge i Østgrønland i henholdsvis højarktiske og lavarktiske områder. Førstnævnte yngler ikke uden for Grønland. Racen *pacifica* yngler i det arktiske Nordamerika. Denne race er tidligere påvist én gang i Grønland, 2 ex. Angissat juli 1975. Derudover er arten set 6 gange tidligere på Vestkysten, hvoraf de 5 første er henregnet til racen *schinzii* (Salomonsen 1967).

Tinksmed *Tringa glareola*

1979: 17.6., Myggbukta (73°20'N/21°56'W), NØ-Grønland, S. Blomqvist og M. Elander.

Første grønlandske forekomst.

RETTELSE

I forrige SU-rapport (Pedersen 1982) var der et par fejl, som hermed rettes:

Sortvinget Braksvale (p. 115): Fuglen i Vesløs Vejle sås i dagene 14.6.-23.6.1980, ikke som angivet.

Skadegøg (p. 117): Fuglen ved Tryggevejleåen sås i dagene 30.8-2.9.1979, ikke som angivet.

Brunhovedet Værting (p. 120): Forekomsten på Mykines, Færøerne, er næppe spontan; se f.eks. Anonym (1968).

Hvidvinget Terne (p. 121): Iagttagelsen ved Vallensbæk Sø (S) skete i dagene 30.7.-31.7.1977, ikke som angivet.

Report from the rarities committee for 1981

This report contains 199 records accepted i 1981.

Two species, Citrine Wagtail *Motacilla citreola* and Chough *Pyrrhocorax pyrrhocorax*, were new to the Danish list. The latter is considered an escape. Among the other accepted records are Blue-winged Teal *Anas discors*, Lesser Kestrel *Falco naumanni*, Whiskered Tern *Chlidonias hybridus*, Radde's Warbler *Phylloscopus schwarzi* and Willow Tit *Parus montanus*.

The report ends with records from the Faroe Isles and Greenland. Blue-winged Teal, Franklin's Gull *Larus pipixcan*, Sandwich Tern *Sterna sandvicensis*, Tree Pipit *Anthus trivialis*, Icterine Warbler *Hippolais icterina* and Ruppell's Warbler *Sylvia rueppelli* were new to the Faroese list, and Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla* and Wood Sandpiper *Tringa glareola* new to the Greenland list.

LITTERATUR

- Andersen, T., J.B. Bruun & B.P. Nielsen 1973: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1972. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
- Anonym 1968: (uden titel). - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 62: 241.
- Bloch, D. & S. Sørensen 1983: The autumn migration at Akraberg, Faroe Islands, 1982. - Fróðskaparrit 31: 75-93.
- Bloch, D. & S. Sørensen 1984: Yvirlit yvir Føroya Fuglar/Checklist of Faroese Birds. - Tórshavn.
- Bruun, J.B., J. R. Jacobsen, E. Kramshøj & B.P. Nielsen 1972: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1971. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 123-131.
- Dybbro, T. 1978: Oversigt over Danmarks Fugle 1978. - København.
- Dyck, J., J.R. Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-69. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.
- Grandjean, P. 1981: Præriemåge *Larus pipixcan* ved Færøerne 1976. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 75: 146-147.
- Hansen, E., P.S. Hansen & B.P. Nielsen 1974: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1973. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 68: 138-144.
- Heilmann, G. & A.L.V. Manniche 1928: Danmarks Fugleliv. Bind 1. - København.
- Jacobsen, J.R., B.P. Nielsen & J. Rabøl 1971: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1970. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 65: 133-139.
- Kortegaard, L. 1973: Skestorken *Platalea leucorodia* i Danmark 1900-1971. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 3-14.
- Martins, R.P. 1981: Ruppell's Warbler: new to Britain and Ireland. - Brit. Birds 74: 279-283.

- Mikkola, K. 1981: Rariteettkomiteen hyväksymät vuoden 1980 harvinaisuushavainnot. - Lintumies 16: 157-167.
- Noer, H. & B.M. Sørensen 1974: Forekomsten af stormfugle *Procellariae*, Thorshane *Phalaropus fulicarius* og Sabinemåge *Xema sabini* ved Blåvandshuk 1963-71. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 68: 15-24.
- Pedersen, B.B. 1980: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- Pedersen, B.B. 1981: Korttået Træløber atter på SUI-listen. - Fugle 1981 (3):20.
- Pedersen, B.B. 1982: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1979 og 1980. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 76: 111-122.
- Pedersen, K. 1984: Nyt fra Sjældenhedsudvalget. - Meddelelser fra Dansk Ornitologisk Forening 2: 1984: 2. Fugle 1984 (2).
- Pettersson, J. 1983: Sällsynta fåglar i Sverige 1982 - rapport från SOF:s raritetskommitté. - Vår Fågelvärld 42: 395-406.
- Rasmussen, E.V. 1977: Danske forekomster af Hærfugl *Upupa epops* 1968-1975, Biæder *Merops apiaster* og Ellekrage *Coracias garrulus* 1970-1975. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 37-42.
- Ree, V. 1980: Rapport fra NSKF's virksomhet 1979. - Vår Fuglefauna 3: 245-266.
- Rogers, M.J. and the Rarities Committee, with comments by D.J. Britton 1982: Report on rare birds in Great Britain in 1981. - Brit. Birds 75: 482-533.
- Rogers, M.J. and the Rarities Committee, with comments by K.E. Vinicombe 1983: Report on rare birds in Great Britain in 1982. - Brit. Birds 76: 476-529.
- Salomonsen, F. 1963: Oversigt over Danmarks Fugle. - København.
- Salomonsen, F. 1967: Fuglene på Grønland. - København.
- Taylor, A.M. & R.J. Campey 1981: Ruppell's Warbler in Devon. - Brit. Birds 74: 528-530.
- Tolonen, A. 1963: Mustakurkkukerttu (*Sylvia rueppelli*) tavattu Suomessa. - Orn. Fenn. 40: 31-32.
- Voous, K.H. 1977: List of recent Holarctic Bird Species. - British Ornithologists' Union.
- Walinder, G. 1982: Sällsynta fåglar i Sverige 1981 - rapport från SOF:s raritetskommitté. - Vår Fågelvärld 41: 393-404.
- Williamson, K. 1968: Identification for Ringers. The Genus *Sylvia*. - Tring.

Manuskript modtaget 30. august 1984.

Forfatterens adresse:

Stubmøllevej 1, lejl. 213
2450 København SV

Indsamling af mågeæg i Danmark: økonomisk og økologisk betydning

ANDERS PAPE MØLLER

(With an English summary: Collection of gull eggs in Denmark)

INDLEDNING

Direkte udnyttelse af fugle er i de fleste europæiske lande i dag begrænset til rekreative former for jagt. Indsamling af æg eller unger som direkte tilskud til føden var almindelig for blot nogle få årtier siden, mens fjer og dun indgik som betydende faktorer i økonomien i mange samfund. Ægindsamling er en sjælden beskæftigelse de fleste steder i dag, omend den stadig foregår i nogen udstrækning på Færøerne (Nørrevang 1977). I andre dele af verden er fugleæg af stor økonomisk betydning (f.eks. Feare 1976).

Indsamling af mågeæg har været vidt udbredt i Danmark indtil for nylig. Denne undersøgelse blev foretaget med henblik på at skaffe oplysninger om omfanget af ægindsamlingen, ændringer i dens forekomst, og for at vurdere dens betydning for mågerne og andre fuglearter.

Det lovmæssige grundlag for ægindsamling har ændret sig. Indtil 1871 var ægindsamling tilladt i hele ynglesæsonen, men som i mange andre tilfælde, hvor lokalsamfund er afhængige af naturressourcer, var der opstået restriktioner for udnyttelsen af måge- og terneæg (f.eks. Aagaard 1802). Fra 1871 indtil vore dage har sæsonen strakt sig fra 1. april til 25. maj undtagen 1942-45, hvor sæsonen var forlænget til 10. juni. Fra 1983 kan indsamlede mågeæg ikke handles, men må udelukkende udnyttes af jagtlejeren/-ejer. Ovennævnte datoer skal sammenlignes med mågernes ynglesæson i Danmark. For den vigtigste art Hættemågen *Larus ridibundus* begynder æglægningen i midten eller slutningen af april.

MATERIALE OG METODER

Informationer om ægindsamling blev især skaffet ad tre kanaler: anmodning i de tre store jagtblade til ægsamlere om at sende bud efter et spørgeskema, oplysninger i Ternegruppens arkiver og forskellige publicerede oplysninger. Spørgeskemaer blev sendt til folk, der svarede på anmodningen i jagtbladene, og til jagtkonsulenterne, der er lovmæssigt forpligtet til at instruere mågeægsamlere, før disse påbegynder indsamling. Hvis skemaerne ikke var tilfredsstillende udfyldt, ringede jeg til vedkommende for at få yderligere oplysninger. Samtidig spurgte jeg om mågeægindsamling andetsteds i landet. Disse nye mågeægsamlere blev så bedt om at udfylde et skema. Denne procedure fortsatte indtil jeg ikke havde oplysninger om flere ægsamlere.

Ternegruppens medlemmer har årligt besøgt mere end 100 kystlokaliteter siden 1971 (især småøer), og efter et besøg på en lokalitet udfyldes et lokalitetsskema, hvor der bl.a. bliver bedt om oplysninger vedrørende mågeægindsamling. I 1981 blev gruppens medlemmer bedt om at indsende oplysninger, som de ikke allerede havde meddelt på lokalitetsskemaerne.

Oplysninger om indsamling af mågeæg findes offentliggjort i en række ornitologiske tidsskrifter, rapporter, bøger m.m. I forbindelse med en tidligere undersøgelse af mågernes udbredelse i Danmark havde jeg i stor udstrækning gennemgået denne litteratur med henblik på omfanget af indsamlingen. Der blev gjort forsøg på at skaffe så fuldstændige oplysninger som muligt for sæsonen 1981, idet spørgeskemaer også primært blev udsendt denne sæson.